

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505
Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou



Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: ČJL, 8. ročník

Sada: 3

Číslo DUM: EU-OPVK-ICT-Č2ST-59

Název materiálu: Významové poměry mezi větami v souvětí

Autor materiálu: Mgr. Barbora Říhošková

Anotace: Prezentace obsahuje výklad o významových poměrech mezi větami v souvětí. V závěru prezentace se nachází test na určování významových poměrů.

Metodický popis: Prezentaci je možné použít v hodinách mluvnice. Žáci se naučí rozlišovat významový poměr slučovací, stupňovací, odporovací, vylučovací, příčinný a důsledkový. Po výkladu budou mít možnost si získané znalosti otestovat.

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 26. 4. 2012

Ověřující učitel: Mgr. Marie Baslerová

Třída: VIII. B

Materiál je určen k bezplatnému používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízeních. Jakékoliv další používání podléhá autorskému zákonu.

Tento výukový materiál vznikl v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VÝZNAMOVÉ POMĚRY MEZI VĚTAMI V SOUVĚTÍ

VÝZNAMOVÝ POMĚR MEZI VĚTAMI VE VZTAHU SOUŘADNOSTI

Mezi větami mohou být tyto významové poměry:

1. slučovací
2. vylučovací
3. stupňovací
4. odporovací
5. příčinný
6. důsledkový

VÝZNAMOVÝ POMĚR SLUČOVACÍ

- v poměru slučovacím jsou věty volně přiřazeny a jsou významově rovnocenné
- spojky: a, i, ani, nebo, či, ani-ani, hned-hned, jednak-jednak, zčásti-zčásti

Př.: Narodil se v Praze, prožil tam celé dětství a nakonec se musel přestěhovat do Brna.

VÝZNAMOVÝ POMĚR VYLUČOVACÍ

- v poměru vylučovacím se obsahy vět navzájem vylučují, nemohou platit obě současně
- spojky: nebo, anebo, či, jinak, buď-nebo

Př.: Půjdeš buď s maminkou, nebo s tatínkem.

VÝZNAMOVÝ POMĚR STUPŇOVACÍ

- v poměru stupňovacím druhá věta stupňuje význam věty první
- spojky: ba (i), ba ani, dokonce (i), nejen-ale (i), nejen-nýbrž (i), nejen-dokonce (i), nejen-nýbrž naopak

Př.: Byl moc šťastný, dokonce i poskočil radostí.

VÝZNAMOVÝ POMĚR ODPOROVACÍ

- v poměru odporovacím obsah druhé věty odporuje obsahu první věty
- spojky: ale, avšak, však, nýbrž, jenže, přece, jenomže, ale ani, přesto, sice-ale

Př.: Mám rád sice černou barvu, ale toto růžové auto není špatné.

VÝZNAMOVÝ POMĚR PŘÍČINNÝ

- v poměru příčinném uvádí druhá věta příčinu, důvod, vysvětlení věty první
- spojky: neboť, vždyť, totiž

Př.: Musíme se učit, neboť nás čekají přijímací zkoušky.

VÝZNAMOVÝ POMĚR DŮSLEDKOVÝ

- v poměru důsledkovém vyjadřuje druhá věta důsledek, který plyne z obsahu první věty
- spojky: (a) proto, (a) tedy, (a) tudíž, (a) tak

Př.: Měl jsem dlouhou chvíli, a tak jsem šel vyvenčit našeho bernardýna Bena.

TEST

Urči významový poměr mezi větami v souvětí.

1. Bud' půjdeš se mnou, nebo zůstaneš doma.
2. Chtěl jet na dovolenou, ale neměl v kapse ani korunu.
3. Smrkal a kýchal jak o závod a maminka mu podala kapesník.
4. Provedl mě domem, dokonce mi ukázal i sbírku obrazů.
5. Musím více trénovat, vždyť mě čeká důležitý zápas.
6. Chtěl vyhrát, a proto se maximálně připravoval.

ŘEŠENÍ

1. VYLUČOVACÍ
2. ODPOROVACÍ
3. SLUČOVACÍ
4. STUPŇOVACÍ
5. PŘÍČINNÝ
6. DŮSLEDKOVÝ

Seznam použité literatury a pramenů:

HRDLIČKOVÁ; KLÍMA; BERÁNKOVÁ. *Český jazyk pro 8. ročník ZŠ*. Všeň: Alter, 2002, ISBN 80-7245-011-5.

Objekty, použité k vytvoření sešitu, jsou součástí SW Activ Inspire, nebo pocházejí z veřejných knihoven obrázků (public domain) nebo jsou vlastní originální tvorbou autora.

Autor:

Mgr. Barbora Říhošková
Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk
zsroda@zsroda.cz
květen 2012